

Мария Сиракова сред българите от Острава

Тук се чувствам като у дома

Когато човек празнува такъв почетен юбилей като 90-годишнина, вниманието на околните към него е обяснимо, а сигурно и малко притеснително. Колкото повече е обичан и уважаван този човек, толкова повече се радва на мили и сърдечни пожелания. И аз, гостенката, знаех, че днес на празника има рожденичка и пожелах да ми я покажат, за да ѝ честитя. Каква беше изненадата ми, когато видях госпожа Мария Сиракова – в началото помислих, че нещо не съм разбрала – тази младолика, жизнена и усмихната жена не можеше да бъде на 90 години!

По-късно вечерта най-сетне успях да се добера до нея, за да си поговорим, и си мисля, че отгатнах причината за тази младоликост – доброта, позитивно настроение и... цял живот труд. Естествено, помолих Мария Сиракова да ми разкаже какви житейски пътища са ги довели чак тук, в района на Острава, а отговорът ѝ е добре познат и не учудва никого и днес – по онова време (малко след края на Втората световна война) хората в България трудно успяват да подсигурят прехраната на семействата си и търсят късмета си в чужбина.

Родът на Мария е от село Драганово и всичките били градинари, самата тя и до днес работи в градината си. Разказът за пристигането ѝ в някогашна Чехословакия е толкова вълнуващ, че по-скоро прилича на приключенски роман – преценете сами:

„Съпругът ми пристигна в Чехословакия още през 1947 г. и започна да работи като градинар в Хавиржов, на мен ми отказваха виза, въпреки многократно подаваните молби. През 1949 г. писах на мъжа си, че заминавам за Будапеща – там той имаше леля и семейството ѝ също си изкарваше прехраната с градинарство. Останах при нея и работих, докато

след около три месеца пристигна съпругът ми и каза: „Заминаваме за Чехословакия, без виза, без нищо! Не се бой, аз съм го решил!“. В Унгария по това време имаше някакви събития и когато отидохме на гарата, навсякъде беше пълно с полиция. Чакахме да наближи тръгването на влака и чак тогава се качихме, за да избегнем проверките. По време на пътуването си до Будапеща мъжът ми се беше запознал с някакъв българин, който живеел в село на границата – градината му била наполовина в Унгария и наполовина в Чехословакия. Той обяснил подробно как да стигнем до неговия дом и обещал да ни помогне.

Знаехме къде да слезем от влака, така че да не минаваме през селото, хората там се познават и беше опасно. Тръгнахме пеш, разстоянието беше около 5-6 километра. Месечината беше пълна и светеше като ден. Вървахме през една висока трева – мъжът ми не искаше да ме плаши и не ми казваше, че това е границата, но аз се досещах. Бях чувала, че може да има опънати жици и вдигах краката си високо, докато ходех. По едно време граничните кучета започнаха да лаят, а мъжът ми каза: „Продължаваме, пък каквото стане, каквото ни е късметът“. Кучетата лаяха известно време и се укротиха. Стигнахме до къщата на българина. Човекът ни посрещна, нагости ни. Мъжът ми му предложи пари, но той отказа, искаше да направи добро, за да може да се събере нашето семейство. Изпрати ни и заръча да хванем първия влак за Острава. Така и направихме, пристигнахме в Хавиржов, където имахме градина. На другия ден отидохме в Посолството. Съпругът ми каза, че съм пристигнала сама, без неговото знание. Получих необходимите документи и така останах“.

Тази градина храни семейството на Мария Сиракова. В нея има оранжерия, отглеждат със съпруга си разсад, зеленчуци и цветя. Имат постоянна клиентела, която пазапува при тях, ходят и на пазара. Частници са, докато става време да запишат децата си в средното училище. Мечтаят те да учат във филмовото училище в Чимелице, но им казват, че докато не влязат в социалистическия сектор, децата им няма да бъдат приети. Няма избор. Там остават чак до пенсия, а после отново се връщат към частния сектор. Съпругът на Мария отдавна не е между живите, но тя продължава да работи в градината им. Сподели, че е намалила продукцията, защото много я боли кръстът (и как не – цял живот навеждане, изправяне...).

Днес децата на Мария Сиракова са успели в професията – синът ѝ Григор Сираков работи като оператор, дъщеря ѝ Марча Арихтева е продуцент и драматург в Чешката телевизия. Единият ѝ внук, Бисер Арихтев е режисьор, вторият е китарист в групата „Kryštof“, за съжаление не успях да разбера с какво се занимава внучката ѝ, въпреки че се запознах с нея – беше дошла да уважи тържеството на баба си.

Мария не пропуска срещите и празниците в Българския културно-просветен клуб в Острава, а че хората я обичат е факт – по време на празника не остана и за миг без компания – или тя присядаше на някоя маса на сладка приказка, или при нея непрекъснато идваха хора. Оказва се, че българите от околността винаги са се събирали и са намирали начин да бъдат заедно. В началото създали Градинарско дружество, после то преминало в Български културно-просветен клуб „Г. Димитров“, сега името на пролетарския вожд е махнато, но клубът и днес е задружен и многоброен. Както и да се променяли наименованията, Мария Сиракова е негов неизменен член. Попитах коя е тази притегателна сила, която не отслабва дори и след толкова години, а тя отговори: „Идвам, защото съм българка и тук се чувствам като у дома“.

Уважаеми
дами и господа,
Уважаеми колеги,

Макар и със закъснение си позволявам да Ви поздравя и да пожелаля на Вас и семействата Ви всичко най-хубаво – здраве и щастие през настоящата 2015 г.

Сигурно е, че през изминалите Коледни празници много от Вас

Янчо Янев

с носталгия са си спомнили за най-скъпото ни, за близките ни в родната България. Ще си призная, че в мислите ми непринудено изникна познатата ни песен „Я кажи ми, облаче ле, бяло“, отдавна превърнала се в химн на нас, живеещите зад пределите на Отечеството си. Не бива да забравяме, че и тук, между нас, има сънародници, които по някаква причина са се изолирали, обърнали са гръб на останалите, но в тежки моменти скрито поглеждат дали някой си спомня за тях. Нека да не ги забравяме и да им подадем ръка!

През 2014 г., независимо от някои препятствия, успяхме да реализираме редица задачи, които си бяхме поставили по план. И миналата година Българската културно-просветна организация в ЧР, въпреки скромните средства, с които разполага, успя да организира традиционния Събор в Микулчице, да срещне сънародници и гости и отдаде почит на Славянските просветители, Светите братя Кирил и Методий. Поклонението премина достойно, а кметът на Микулчице за пореден изтъкна, че на нас се дължи популярността на това скромно, но свято място в Моравския край. Аз се надявам, че и тази година Съборът, който ще се проведе на 23 май, ще премине достойно. Ще отпразнуваме заедно Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост, ще почетем 1200-годишнината от рождението на Св. Методий.

Тъй като времето е неумолимо, призовавам всички УС на БКПК – нека да бъдем усърдни в подготовката и осъществяването на светлия нам празник съвместно с представители от Посолството на Р България, Прага. Желанието ми е, на насроченото заседание да пристъпим конструктивно със свои идеи и предложения, тъй като всеки УС ще има достатъчно време за подготовка.

Нека не забравяме, че пред Съвета на председателите на БКПО стои и друга важна задача – избор на нов Съвет и на нова Ревизионна комисия.

Още веднъж желая на всички ви здраве и благоденствие!

Янчо Янев,
Изпълнителен Секретар
на Съвета на председателите на БКПО